

ЕВРОПЕЙСКИ НАДЗОРЕН ОРГАН ЗА ЗАЩИТА НА ДАННИТЕ

Изпълнително резюме на Становището на Европейския надзорен орган по защита на данните относно предложението за решение на Съвета за сключване на Търговското споразумение за борба с фалшифицирането между Европейския съюз и неговите държави-членки, Австралия, Канада, Конфедерация Швейцария, Кралство Мароко, Мексиканските съединени щати, Нова Зеландия, Република Корея, Република Сингапур, Съединените американски щати и Япония

(Съкратена версия. Пълният текст на настоящото становище може да бъде намерен на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД: <http://www.edps.europa.eu>)

(2012/C 215/08)

I. Въведение

I.1. Законодателният процес в ЕС във връзка с АСТА

1. На 24 юни 2011 г. Комисията представи предложение за решение на Съвета за сключване на Търговското споразумение за борба с фалшифицирането (наричано по-долу „АСТА“ или „споразумението“) между Европейския съюз и неговите държави-членки, Австралия, Канада, Конфедерация Швейцария, Кралство Мароко, Мексиканските съединени щати, Нова Зеландия, Република Корея, Република Сингапур, Съединените американски щати и Япония ⁽¹⁾.

2. Споразумението цели да уреди прилагането на правата върху интелектуалната собственост чрез разработването на общ подход за правоприлагане и улесняване на сътрудничеството на международно равнище. Глава II съдържа мерки в редица области на правото, а именно в областите на прилагане на нормите на гражданското право (раздел 2), гранични мерки (раздел 3), прилагане на нормите на наказателното право (раздел 4) и правоприлагане на правата върху интелектуалната собственост в цифровата среда (раздел 5). В глава III са изложени мерките за подобряване на практиките по правоприлагане, а в глава IV е разгледано международното сътрудничество.

3. АСТА беше одобрено единодушно от Съвета през месец декември 2011 г. ⁽²⁾ и подписано от Европейската комисия и 22 държави-членки ⁽³⁾ на 26 януари 2012 г. Съгласно член 40 от споразумението АСТА влиза в сила, след като бъде ратифицирано от 6 от подписалите го държави. За да влезе в сила като закон на ЕС обаче, споразумението трябва да бъде ратифицирано от ЕС, което означава да получи одобрение от Европейския парламент съгласно процедурата за одобрение на международни търговски споразумения ⁽⁴⁾ и да бъде ратифицирано от държавите-членки съгласно техните конституционни процедури. Гласуването на АСТА в Европейския парламент е насрочено за пленарна сесия през 2012 г.

I.2. Настоящото положение на АСТА в ЕС

4. През последните месеци бяха изразени нарастващи опасения по отношение на АСТА ⁽⁵⁾. Това доведе до обявеното от Европейската комисия на 22 февруари 2012 г. намерение да отнесе споразумението

⁽¹⁾ Предложение на Комисията за решение на Съвета за сключване на Търговското споразумение за борба с фалшифицирането между Европейския съюз и неговите държави-членки, Австралия, Канада, Конфедерация Швейцария, Кралство Мароко, Мексиканските съединени щати, Нова Зеландия, Република Корея, Република Сингапур, Съединените американски щати и Япония, COM(2011) 380 окончателен.

⁽²⁾ Последната версия на текста на споразумението на Съвета от 23 август 2011 г. е достъпна на интернет адрес: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/11/st12/st12196.en11.pdf>

⁽³⁾ Германия, Кипър, Естония, Нидерландия и Словакия все още не са го подписали.

⁽⁴⁾ Съгласно член 218, параграф 6 от ДФЕС.

⁽⁵⁾ Виж също: <http://euobserver.com/9/115043>; <http://euobserver.com/871/115128>; https://www.bfdi.bund.de/bfdi_forum/showthread.php?3062-ACTA-und-der-Datenschutz, <http://www.bbc.co.uk/news/technology-17012832>

до Съда на Европейския съюз за становище ⁽⁶⁾. Такава процедура е предвидена в член 218, параграф 11 от Договора за функциониране на Европейския съюз (ДФЕС) ⁽⁷⁾.

5. На 4 април 2012 г. Комисията реши да зададе следния въпрос на Съда: „Съвместимо ли е Търговското споразумение за борба с фалшифицирането (АСТА) с Европейските договори, и по-специално с Хартата на основните права на Европейския съюз?“ ⁽⁸⁾. В случай на отрицателен отговор в член 218, параграф 11 от ДФЕС се пояснява, че „предвиденото споразумение не може да влезе в сила, освен ако не се нанесат изменения в него или не се преразгледат Договорите“.

6. Отнасянето на споразумението до Съда от страна на Комисията обаче не води до автоматично спиране на процедурата за одобрение, която понастоящем е в ход в Европейския парламент. След обсъждане в Комисията по международна търговия на Европейския парламент се взе решение да се пристъпи към гласуване на споразумение в съответствие с планирания график ⁽⁹⁾.

1.3. Причини за второ становище на ЕНОЗД относно АСТА

7. През месец февруари 2010 г. ЕНОЗД издаде становище по своя инициатива с цел да насочи вниманието на Комисията към аспектите, свързани с неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, които следва да се вземат под внимание по време на преговорите за АСТА ⁽¹⁰⁾. Макар преговорите да не се провеждаха публично, бяха налице индикации, че АСТА ще включва мерки за правоприлагане онлайн, а именно механизъм на „трите предупреждения“ ⁽¹¹⁾, които оказват въздействие върху правата на защита на данните.

8. По това време ЕНОЗД насочи своя анализ върху законността и пропорционалността на такъв тип мерки и заключи, че въвеждането на мерките, предвидени в АСТА, които включват широко наблюдение на интернет потребители, ще бъде в противоречие с основни права на ЕС, и по-специално с правата на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, които са защитени съгласно член 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека и членове 7 и 8 от Хартата на основните права на ЕС ⁽¹²⁾. ЕНОЗД също така изтъкна и необходимите предпазни мерки при осъществяването на международен обмен на лични данни в контекста на прилагането на правата върху интелектуалната собственост.

9. След публичното оповестяване на текста на предложеното споразумение ⁽¹³⁾ ЕНОЗД счита за целесъобразно да издаде второ становище относно АСТА, в което да оцени някои от разпоредбите, съдържащи се в споразумението, с оглед на защитата на данните и по този начин да предостави специфични експертни мнения, които може да бъдат взети под внимание в процеса на ратифициране. Поради това ЕНОЗД прие по собствена инициатива настоящото становище, основано на член 41, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001, за да предостави насоки относно въпросите във връзка с неприкосновеността на личния живот и защитата на данните, породени от АСТА.

(Съкратена версия. Пълният текст на настоящото Становище може да бъде намерен на английски, френски и немски език на уебсайта на ЕНОЗД: <http://www.edps.europa.eu>)

⁽⁶⁾ Изявление на комисар Karel De Gucht във връзка с АСТА (Търговско споразумение за борба с фалшифицирането), <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/12/128>

⁽⁷⁾ В член 218, параграф 11 от ДФЕС се посочва, че „държава-членка, Европейският парламент, Съветът или Комисията могат да поискат становището на Съда относно съвместимостта на предвидено споразумение с Договорите. В случай на отрицателно становище от страна на Съда предвиденото споразумение не може да влезе в сила, освен ако не се нанесат изменения в него или не се преразгледат Договорите.“ Според член 107, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда „становището може да има за предмет както съвместимостта между посоченото споразумение и разпоредбите на Договорите, така и правомощието на Съюза или някоя от неговите институции да сключи това споразумение“.

⁽⁸⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/12/354&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>

⁽⁹⁾ Виж <http://www.neurope.eu/article/parliament-halts-sending-acta-court-justice>

⁽¹⁰⁾ Становище на Европейския надзорен орган по защита на данните относно текущите преговори, водени от Европейския съюз за Търговско споразумение за борба с фалшифицирането (АСТА), ОВ С 147, 5.6.2010 г., стр. 1.

⁽¹¹⁾ „Политиките на достъп до интернет след три предупреждения“, или още схеми за „степенуван отговор“, позволяват на носителите на авторски права или упълномощени трети страни да извършват наблюдение върху потребителите на интернет и да разкриват предполагаеми нарушения на авторски права. След като се свържат с доставчика на интернет услуги на предполагаемия нарушител, доставчикът следва да предупреди потребителя, идентифициран като нарушител, и достъпът на нарушителя до интернет ще бъде прекъснат след отправяне на три предупреждения.

⁽¹²⁾ Харта на основните права на Европейския съюз, ОВ С 303, 14.12.2007 г., стр. 1.

⁽¹³⁾ Виж бележка под линия на стр. 3.

II. Заключение

67. Макар че ЕНОЗД признава законния стремеж за осигуряване на прилагането на правата върху интелектуалната собственост в международен контекст, е необходимо да се постигне баланс между изискванията за защита на правата върху интелектуалната собственост и правата на неприкосновеност на личния живот и защита на данните.

68. ЕНОЗД подчертава, че предвидените мерки за укрепване на прилагането на правата върху интелектуалната собственост не трябва да бъдат за сметка на основните права и свободи на физическите лица по отношение на неприкосновеност на личния живот, защита на данните и свобода на изразяване, както и на други права като презумпцията за невиновност и ефективната съдебна защита.

69. Много от предвидените в споразумението мерки в контекста на прилагането на правата върху интелектуалната собственост в цифровата среда включват наблюдение върху поведението на потребителите и електронната им комуникация в интернет. Тези мерки са крайно вмешателски в личната сфера на хората и ако не бъдат приложени правилно, могат съответно да влязат в противоречие с техните права и свободи по отношение на, *inter alia*, неприкосновеност на личния живот, защита на данните и поверителност на комуникациите.

70. Следва да се гарантира, че всяка мярка за правоприлагане онлайн в рамките на ЕС като резултат от сключването на АСТА е необходима и пропорционална на целта за прилагане на правата върху интелектуалната собственост. ЕНОЗД подчертава, че мерки, предполагащи безсистемно или широко разпространено наблюдение върху поведението на потребителите на интернет и/или на електронните комуникации във връзка с незначителни, малки по мащаб или некомерсиални нарушения, биха били непропорционални и в нарушение на член 8 от Европейската конвенция за защита на правата на човека, членове 7 и 8 от Хартата на основните права на ЕС, и на Директивата за защита на данните.

71. ЕНОЗД изразява и допълнителни конкретни опасения във връзка с редица разпоредби на споразумението, а именно:

- споразумението е неясно относно приложното поле на мерките за правоприлагане в цифровата среда, предвидени в член 27, както и дали те касаят само значителни нарушения на правата върху интелектуалната собственост. Понятието „търговски мащаб“ в член 23 от споразумението не е уточнено с достатъчна прецизност и действия на частни потребители с лична и нестопанска цел не са изрично изключени от приложното поле на споразумението,
- понятието „компетентни органи“, разполагащи с правомощия за разпореждане съгласно член 27, параграф 4 от споразумението, е твърде неясно и не предоставя достатъчна сигурност, че разкриването на лични данни на предполагаемите нарушители би ставало само под контрола на съдебните органи. Освен това условията за предоставяне на такива правомощия на носителите на правата също са незадоволителни. Тези колебания могат да окажат особено въздействие в случаи на искания от чуждестранни „компетентни органи“, насочени към доставчици на интернет услуги от ЕС,
- много от доброволните мерки за сътрудничество при правоприлагането, които могат да бъдат изпълнени съгласно член 27, параграф 3 от споразумението, биха довели до обработване на лични данни от доставчиците на интернет услуги, което излиза извън рамките на позволеното от законодателството на ЕС,
- споразумението не съдържа достатъчно ограничения и предпазни мерки по отношение на изпълнението на мерки, които предполагат наблюдение на електронните съобщителни мрежи в голям мащаб. Поспециално в него не са определени предпазни мерки, като например спазването на правата на неприкосновеност на личния живот и защита на данните, ефективната съдебна защита, правото на справедлив процес и спазването на принципа на презумпцията за невиновност.

Съставено в Брюксел на 24 април 2012 година.

Giovanni BUTTARELLI
Асистент към Европейския надзорен орган
по защита на данните